

Kaikilla mausteilla

Artikkeleita työolotutkimuksesta

Julkistamisseminaari 2.6.2006

Esityksen rakenne

- Mitä työolotutkimukset ovat?
- Artikkelijulkaisun syntyhistoria
- Sisältöalueet
- Seminaarista puuttuvat esitykset, artikkelien kuvaus (7 kpl)

Työolotutkimukset

■ Työolosuhdetiedustelu 1972

- postikysely
- koetutkimus

■ Työolosuhdetiedustelu 1977

- käynti, otos 7500 työllistä
- vastausprosentti 91 %
- palkansaajia aineistossa 5778

■ Työolotutkimus 1984

- käynti, otos 5000 palkansaajaa
- vastausprosentti 89 %
- palkansaajia aineistossa 4502

■ Työelämän laatu 1990

- käynti, otos 4900 työllistä
- vastausprosentti 85 %
- palkansaajia aineistossa 3502

■ Työolotutkimus 1997

- käynti, otos 3800 palkansaajaa
- vastausprosentti 79 %
- palkansaajia aineistossa 2979

■ Työolotutkimus 2003

- käynti, otos 5300 palkansaajaa
- vastausprosentti 78 %
- palkansaajia aineistossa 4104

Työolojen muutoksia vuodesta 1977

- Myönteisiä asioita kehityksessä
 - kehittymismahdollisuudet työssä
 - työhön sitoutuminen, oman työn arvostus
 - työn monipuolisuus
 - vaikutusmahdollisuudet
- Kielteisiä asioita
 - kiireen haittaavuus
 - työhön liittyvät pelot ja epävarmuudet, väkivallan uhka
 - ristiriidat työpaikalla, työpaikkakiusaaminen
 - tuen vähentyminen
 - muutoksia koskevan tiedon vähentyminen
 - psyykkisten ja somaattisten oireiden kasvu, univaikeudet

Kaikilla mausteilla -julkaisun historiasta

- Aloituskokous 27.1.2005
- Seminaari kesäkuussa 2005, 18 artikkelia
- Kommentointi kevääseen 2006
- Taitto ja valmis julkaisu, 15 artikkelia, 21 kirjoittajaa

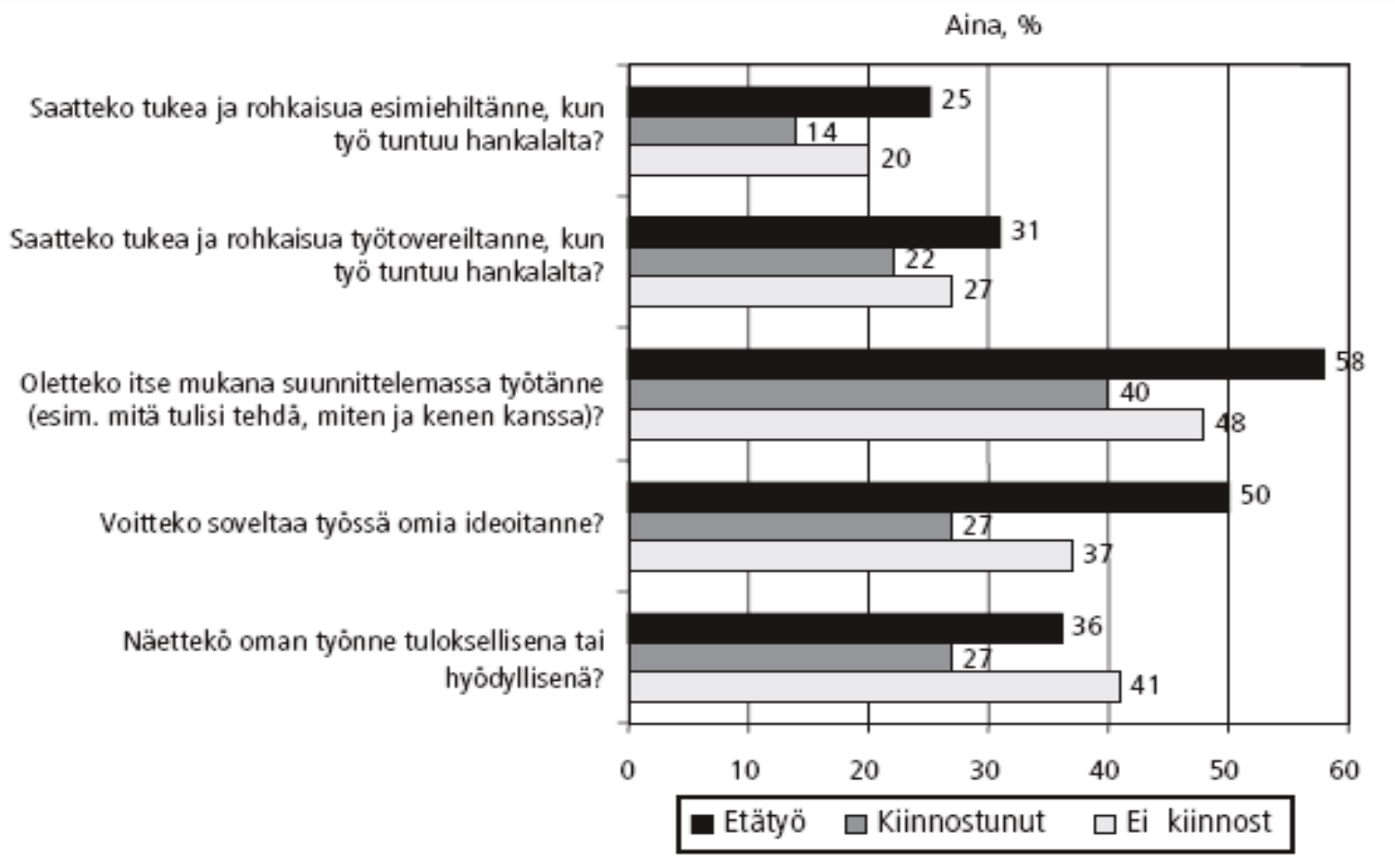
Julkaisun sisältö

- Muutoksia tietotyössä, työajoissa ja jouston mahdollisuuksissa
- Työoloja ja esimiestyötä erilaisissa työyhteisöissä
- Epävarmuutta, kiirettä ja eläkeajatuksia
- Tyytyväisyys, poissaolot ja psyykkinen oireilu

Pekka Huuhtanen - Hanna Jurvansuu: Etätyö 2000 -luvun alun Suomessa

- Tarkastellaan etätyön levinneisyyttä Suomessa ja kansainv.
- 7 % miehistä ja 4 % naisista ilmoitti tekevänsä etätyötä
- 32 % palkansaajista oli kiinnostunut etätyöstä
- Etätyöläiset muita paremmassa asemassa, usein ylempiä toimihenkilöitä
- Etätyöstä kiinnostuneilla ”työntäviä tekijöitä”

Kuvio 4. Sosiaalinen tuki ja työn hallinta, osuus (%) etätöön tekemisen mukaan, ylemmät toimihenkilöt 2003.

Lähde: Työolotutkimus

Jouko Nätti - Timo Anttila

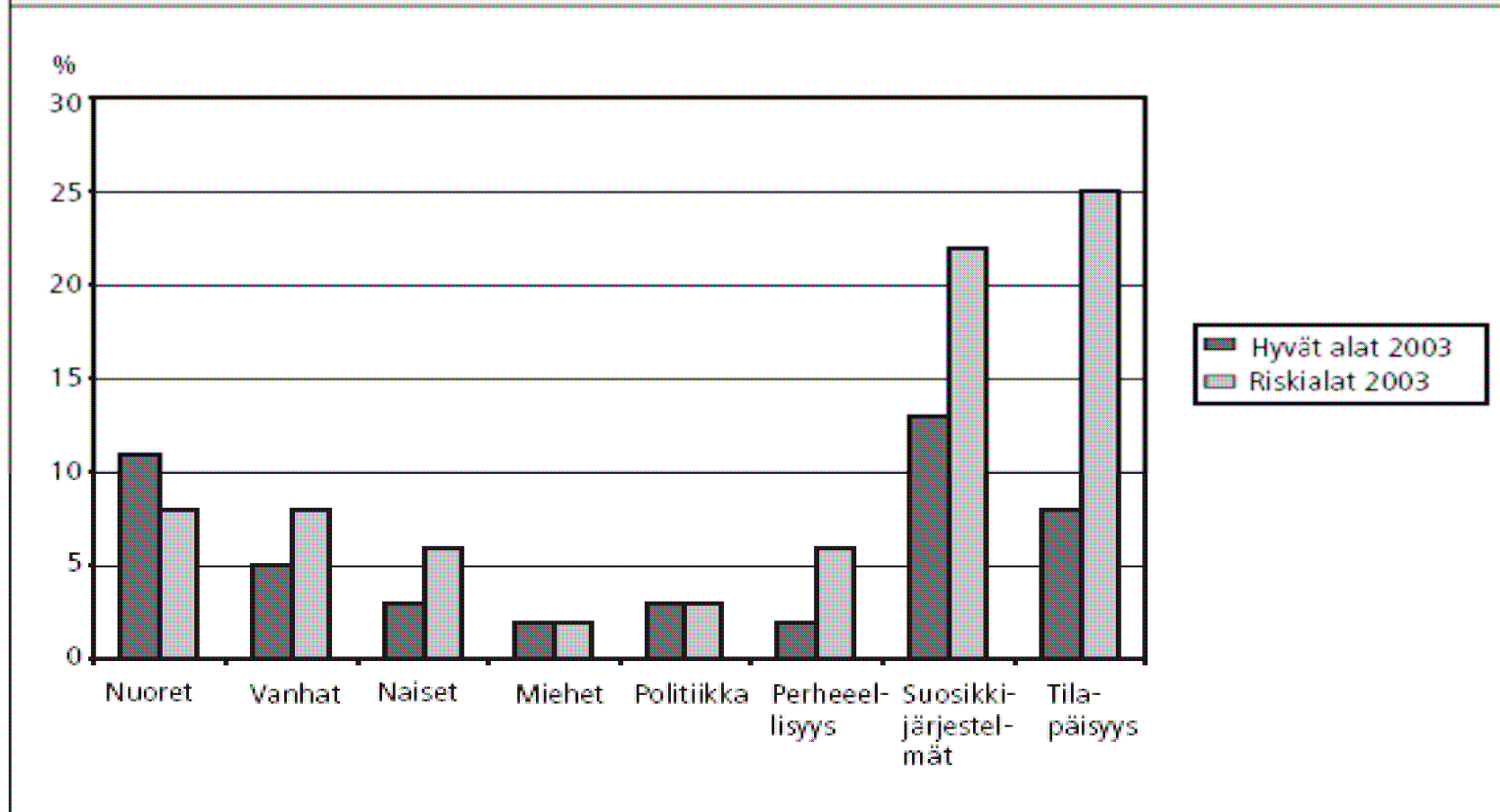
Tietotyö, työaika ja hyvinvointi

- 1984, 1990, 1997 ja 2003 työolotutkimusten aineistot
- Tietotyö: Korkean asteen koulutus, tietotekniikan käyttö
- Tietotyö yleistynyt 3 % (1984) > 36 % (2003)
- Enemmän kiirettä, työtahdin kiristymistä, työpaineita
- Enemmän työaika-autonomiamia, päivätyötä
- Koettu hyvinvointi (psyhykkiset oireet)
- Sosiaalinen hyvinvointi (työn ja perheen suhde)
- Kiire vaikutti koettuun hyvinvointiin
- Pitkä työaika ja kiire sosiaaliseen hyvinvointiin

Olavi Parvikko: Työpaikkakiusaamista lisäävät ja ehkäisevät käytännöt

- Toimialoittainen näkökulma, 1997 ja 2003
- Hyvät alat, riskialat ja hyvään suuntaan kehittyneet alat
- Riskialoilla työpaikat suurempia, tulosseurainta lisätty enemmän
- Kiire, työuupumus ja syrjintähavainnot yleisempiä riskialoilla, johtaa työntekijöiden välisiin ristiriitoihin
- Hyvään suuntaan kehittyneillä aloilla pystytty luomaan yhteiset pelisäännöt, jotka kantavat yli riskitilanteiden

Kuvio 7. Syrjintähavainnot hyvillä aloilla ja riskialoilla 2003, osuus (%) palkansaajista syrjinnän perusteen ja "alan" mukaan.

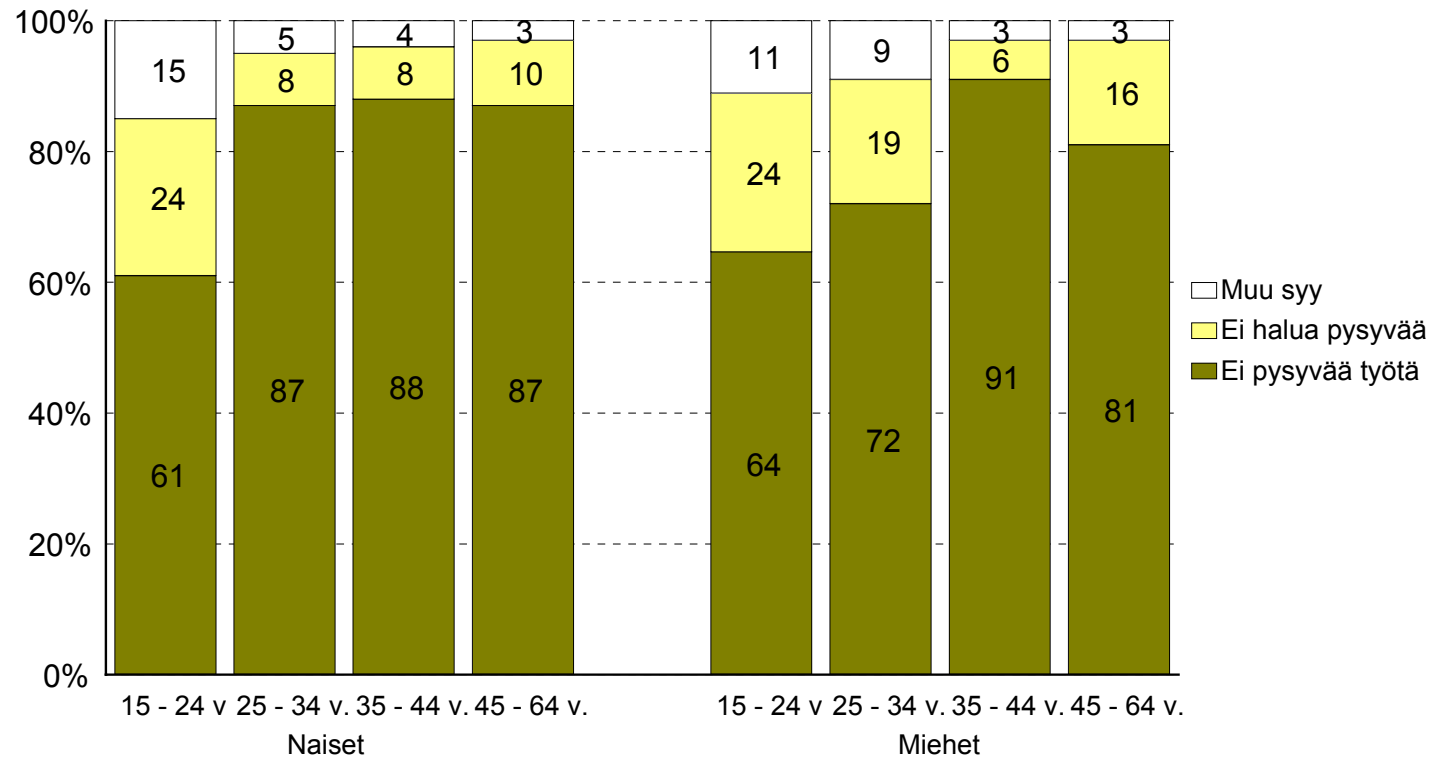

Hanna Sutela: Työsuhteen määräaikaisuuden kokeminen

- Kuusi eri tyyppiä määräaikaisuuden luonteen perusteella
- Millaisia muutoksia määräaikaisuuden kokemisessa 97-03?
- Alkanut koskettaa myös varttuneempia, etenkin naisia
- Perinteinen ja moderni pätkätyöläisyys

Syy työsuhteen määräaikaisuuteen

Määräaikaiset palkansaajat sukupuolen ja iän mukaan, Työolotutkimus 2003

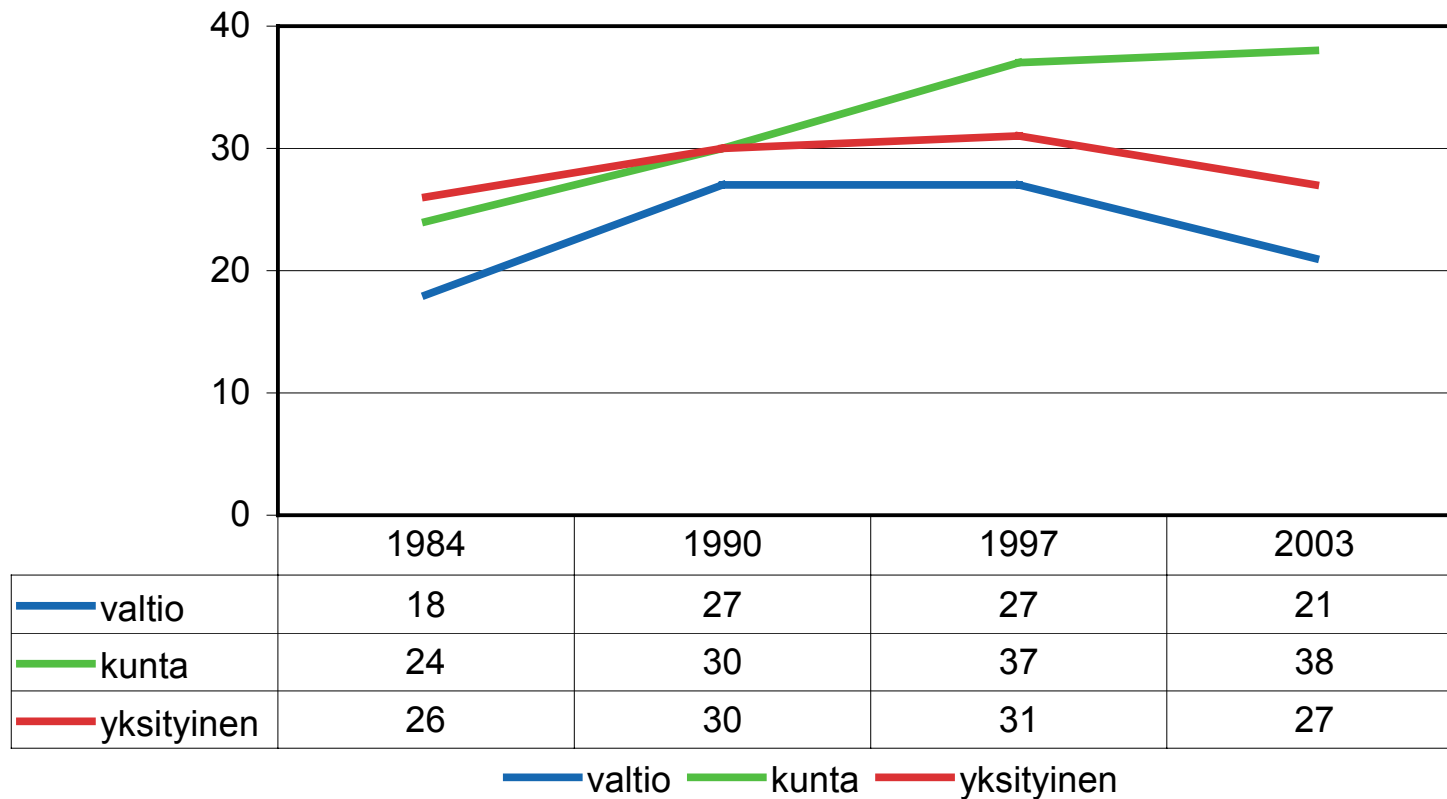

Anna-Maija Lehto: Työpaineet ja kiirekokemukset

- Jatkaa aiempia analyyseja kiireestä
- Kiire edelleen yksi suurimmista ongelmista työssä
- Artikkelissa etsitään kiireen syitä
- Julkisella sektorilla syyt liittyvät henkilöstön riittämättömyyteen, säästöihin
- Yksityisellä kilpailun kiristymiseen, tulostavoitteiden tiukk.
- Kiireen summamuuttuja: naiset, kork.koulutetut, terv.hoito
- Käytetty laadullista tutkimusta apuna

Kiireen haittaavuus työnantajan mukaan

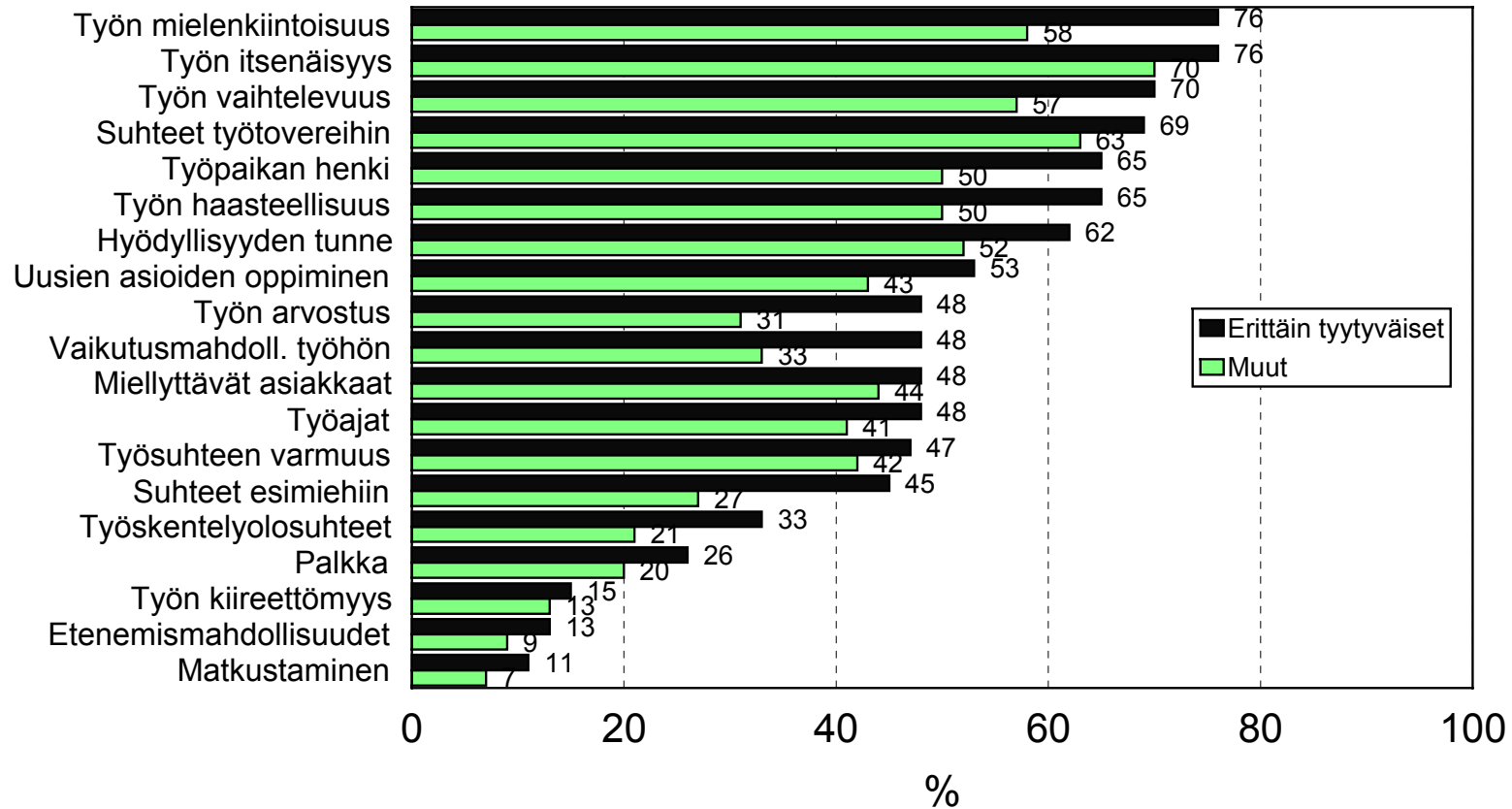
Haittaa erittäin tai melko paljon, Työolotutkimukset 1984-2003

Arto Miettinen: Työhönsä erittäin tyytyväiset

- Mitkä työviihtyvyyttä lisäävät ja vähentävät tekijät vaikuttavat yleiseen työtyytyväisyyteen?
- Testattu Herzbergin kahden faktorin teoriaa
- Erikseen sisäisiä (motivaatio) ja ulkoisia (hygienia) tekijöitä
- Tulokset teorian mukaisia: erittäin tyytyväisillä tärkeitä työn mielenkiintoisuus, kehittävyys, itsenäisyys

Työssä viihtyvyyttä lisäävät tekijät.

Lähde: Työolotutkimus

Tiina Pensola ja Aila Järvikoski: Psyykkiset rasittuneisuusoireet ja niiden huomioon otto

- Palkansaajat jaettu psyykkisesti oireileviin ja oireettomiin
- Joka kolmannella naisella ja joka viidennellä miehellä oireita
- Yhteydessä heikentyneeseen terveyteen, lisääntyneisiin sairauspoissaoloihin ja työkyvyn heikkenemiseen
- Mm. hyvä esimiestoiminta, syrjinnän puuttuminen ja mahdollisuus kehittyä olivat yhteydessä parempaan terveyteen, työkykyyn ja vähäisempiin poissaoloihin